

HSK - NYT

Nr. 2 September 2008

Siden sidst

Af Gitte Lindeløv

HSK afholdte 26.05.2008 konference med titlen "Det tilgængelige arbejdsmarked - et forhindringsløb?" Konferencen blev til i samarbejde med Center for Ligebehandling af Handicappede og Spastikerforeningen. Der var vigtige emner vedrørende beskæftigelse til debat og mange fagfolk var blevet inviteret til at holde oplæg.

Direktør Anne Holm Hansen, Spastikerforeningen indledte konferencen, hvor hun bl.a. satte fokus på, at Danmark står overfor en kolossal mangel på arbejdskraft. Herefter var der indlæg om FN's Handicapkonvention. Herudover blev beskæftigelsesområdet belyst fra andre synsvinkler, af Departementschef Bo Smith, Beskæftigelsesministeriet, Jobkonsulent Kai Lundsteen, Jobcenter København og Klaus Christensen, Spastikerforeningen, som holdt oplæg.

17.08.2008 afholdte HSK fyraftensmøde om CepaCom - Mobil kommunikator. Softwareudvikler Per Rasmussen fra CepaCom præsenterede og demonstrerede den dansk-udviklede mobile kommunikator 'CepaCom', en revolutionerende nyhed for mennesker, der bl.a. benytter el-kørestol og har en meget begrænset mobilitet.

'CepaCom' er et helt unikt produkt, der kan bidrage til en mere selvstændig livsførelse, da man som svært motorisk

handicappet selv kan SMS'e, telefonere, bruge talemaskine-funktionen til at få oplæst tekst og SMS'er samt lytte til sine favoritnumre og lydbøger på MP3. På www.cepa.dk er det muligt at få mere information.

Husk at HSK onsdag 8. oktober afholder et fyraftensmøde om FN's handicapkonvention, hvor fhv. landsdommer og formand for PTU, Holger Kallehauge, kommer og holder oplæg. Der kan læses om arrangementet og hvordan tilmeldingen foregår på bagsiden. Det skal oplyses, at konventionen er udkommet i en foreløbig dansk udgave, der kan findes på: http://www.social.dk/ministeriets_omraad er under "handicap" / "handicappolitik" / "FN's-handicapkonvention".

HSK har en del medlemmer, der benytter sig af en hjælpeordning efter Servicelovens § 96, derfor en kort orientering om, at hjælpeordningerne i fremtiden vil blive benævnt som Borgerstyret Personlig Assistance (BPA). Fra 1. januar 2009 træder nye regler i kraft, som betyder, at mennesker med borgerstyret personlig assistance (de nuværende hjælpeordninger) kan vælge at afgive arbejds giveransvaret enten til en nærtstående person eller til et privat firma eller til en borgerstyret organisation.

Den enkelte borger bevarer fordelene i form af en fleksibel hjælp, hvor man selv vælger sine hjælpere og planlægger sin hverdag, men kan frasige sig de administrative pligter, der ligger i arbejdsgiverrollen. Herved vil flere mennesker få mulighed for hjælp i form af borgerstyret personlig assistance (BPA).

På initiativ af Danske Handicaporganisationer (DH) er en non-profit borgerstyret organisation nu oprettet af en række enkeltpersoner med tilknytning til blandt andet Dansk Handicap Forbund, RYK - Rygmarvsskadede i Danmark, Muskelsvindfonden, Landsforeningen af Polio-, Trafik og Ulykkeskadede, Spastikerforeningen og Scleroseforeningen.

Den nye organisation hedder Landsorganisationen Borgerstyret Personlig Assistance (LOBPA). Formålet er umiddelbart at overtage det formelle arbejdsgiveransvar for de, der ønsker det, men dernæst er planen at udvikle en samlet service til borgere og hjælpere, der blandt andet omfatter rekruttering af hjælpere, vikarservice, løn- og skatteadministration og uddannelse. Som medlemmer kan alle optages, der på nuvæ-

rende tidspunkt har en hjælpeordning efter servicelovens § 96. Læs mere på www.muskelsvindfonden.dk

På uddannelsesområdet er der sket et nyt tiltag, idet der er blevet grundlagt en landsdækkende uddannelse for mennesker med autisme og aspergersyndrom. Vejle Handelsskole har som et forsøg kørt en uddannelse for disse personer og det er blevet så stor en succes, at handelsskolerne i henholdsvis København, Århus, Odense og Skive også udbød uddannelsen fra august 2008. Uddannelsen benævnes AspIT.

Uddannelsen har rod i de specielle funktioner som mennesker med autisme og aspergersyndrom er gode til, nemlig strukturerede gennemgange og test. En god matematisk sans og en god hukommelse. Alt sammen er det noget, som virksomheder i IT-Branchen er meget interesserede i, især til test af computerprogrammer.

Der kan læses mere om AspIT - uddannelsen på: www.aspIT.dk.

Indholdsfortegnelse

- Siden sidst
 - Jeg vil anerkendes som en ressource
 - Ligestilling med handicap
 - Kronik: En FN-julegave fra 2006
 - Fyraftensmøde om FN's Handicapkonvention
-

”Jeg vil anerkendes som en ressource”

Portræt. Jens Oluf er studerende og psykisk handicappet. Starten på studietiden blev hård, fordi SU-styrelsen afviste hans ansøgning om handicaptillæg. Ti lange måneder og et studieskift senere, vandt han kampen.

Af Journaliststuderende Bolette Frydendal Jeppesen

Studerende med psykiske handicaps kan ende med at vente månedsvis på svar fra SU-styrelsen, når de ansøger om handicaptillæg. Ventetiden kan få konsekvenser for deres uddannelse. Jens Oluf er en af dem, der måtte vente længe. Han er 23 år, og har siden de tidlige teenageår kæmpet med en OCD-lidelse, der i perioder har invalideret hans tilværelse. Med rette behandling er sygdommen i dag under kontrol, og Jens Oluf har taget hul på sit voksne liv. Med en drøm om en karriere som zoolog, begyndte han i august 2007 forventningsfuld med at læse biologi på Københavns Universitet. Allerede inden han begyndte på studiet, var han klar over at han var afhængig af SU-styrelsens handicaptillæg. Det tildes studerende, der på grund af et fysisk eller psykisk handicap ikke er i stand til at arbejde ved siden af studierne. Jens Olufs OCD-lidelse forhindrer ham ikke fysisk i at arbejde, men betyder at han ikke har det psykiske overskud og overblik, det kræver.

- I løbet af en dag bruger jeg mange ressourcer på at klare de forhindringer, jeg møder. Det kræver rigtig meget energi, der gør at jeg på ingen måde har overskud til både at læse og arbejde. Det vil simpelthen gå for meget ud over mit studie.

Med udtalelser fra læge, psykolog og psykiater, der alle erklærede Jens Oluf uegnet til at passe et fritidsjob, ventede han ikke, at det ville blive problematisk at få tildelt tillægget.

Det er ikke muligt at ansøge om SU og handicaptillæg, før man er tilbudt en studieplads, og da kommende studerende først modtager svar om optagelse i slut-

ningen af juli, er et handicaptillæg ikke bevilliget allerede ved studiestart. I modsætning til den almindelige SU, der hurtigt falder på plads, er der ved en ansøgning om handicaptillæg tale om en længere vurdering af ansøgningerne. De første to måneder efter ansøgningen var afsendt, hørte Jens Oluf ikke noget fra SU-styrelsen.

- Da de endelig kontaktede mig, var det for at indhente yderligere oplysninger om mit sygdomsforløb. Dem skaffede jeg selvfølgelig med det samme.

I mellemtiden faldt Jens Oluf godt til på studiet, og han begyndte at vænne sig til en tilværelse om universitetsstuderende. Men fire måneder inde i første semester havde han endnu ikke hørt mere fra SU-styrelsen. Han blev efterhånden urolig for, hvordan fremtiden ville tegne sig.

- Jeg kontaktede SU-styrelsen for at spørge, hvordan det gik med min ansøgning, og jeg fik at vide, at de havde mistet mine oplysninger og måtte begynde forfra igen.

Jens Oluf fremsendte endnu engang udtalelser fra læge, psykolog og psykiater til sin ansøgning. Men med et krævende studie, en økonomi der hang i laser, og uvisheden om, hvorvidt han ville få tillægget bevilliget, fik han sværere og sværere ved at få sin hverdag til at hænge sammen. Af familie, venner og sin kæreste fik han hjælp til faste udgifter som medicin og psykologhjælp. Ventetiden var frustrerende, og følelsen af mindreværd forfulgte ham.

- Det største problem for mange af os med psykiske handicaps er, at vi føler os som en belastning for andre. Så det at jeg følte mig som en endnu større belastning for mine omgivelser end sædvanligt var uholdbart.

Ventetiden fik konsekvenser

Hvor stor betydning ventetiden på SU's handicaptillæg har for de studerende, er svært at sige. Men Jens Oluf er ikke i tvivl om, hvad den betød for ham. Det første halve år begyndte han at få depressioner. En følgevirkning af sin OCD, som han ellers ikke havde kæmpet med længe. Han var ofte syg og gik glip af undervisning. Oplevelsen af en generel forværring af sin tilstand tilskriver han det pres og den usikkerhed i hverdagen, som den lange ventetid på handicaptillægget medførte. Uvisheden og en dårlig økonomi gjorde hverdagen ustruktureret og utryk, og det fjernede fokus fra biologistudiet. Undervejs dukkede dårlige tanker op, og han følte at han ligeså godt kunne kaste håndklædet i ringen.

- Jeg synes, at det er min borgerpligt at tage en uddannelse for senere at kunne bidrage til samfundet. Jeg følte, at det var det op til SU-styrelsen at afgøre, om jeg fik lov til at leve op til mine egne forventninger om en uddannelse, eller om jeg "bare" skulle være en ufaglært med psykiske problemer, der måske kunne få et job.

For Jens Oluf var svaret på ansøgningen derfor helt afgørende for, om han kunne fortsætte sin uddannelse og udnytte det råstof, han kalder sin hjerne.

Et par måneder mere gik, og i januar 2008 kom brevet. Afslag.

- Min verden brast sammen, jeg var simpelthen grædefærdig. Da jeg åbnede brevet, snørede min mave sig sammen, jeg var helt nede i kulkælderens.

Afslaget kom som et chok for Jens Oluf, da han inderst inde havde troet, han ville få tillægget bevilliget. SU-styrelsen fandt

ham ikke berettiget, med den begrundelse, at han nogle år tidligere havde været ansat i en 30 timers stilling som pædagogmedhjælper og dermed havde været i stand til at arbejde. Jens Oluf mener dog ikke, at et fuldtidsstudie og et fritidsjob kan sidestilles med hans tidligere arbejde. Han stod nu med afslaget og var ikke i tvivl om, at den eneste mulighed var at klage. Han skrev et brev med modargumenter for hvert af de punkter, SU-styrelsen brugte som begrundelse for afslaget. Men det var ikke nok. Han måtte indhente nye udtalelser, der kunne forbedre ansøgningen. Hans psykolog skrev i skrappe toner en ny erklæring, hvor hun uddybede sygdomsforløbet. Desuden hjalp Jens Olufs mor med at kontakte en chefpsykolog på et hospital, der i et brev til SU-styrelsen bekræftede, at Jens Oluf på grund af sin psykiske tilstand ikke er i stand til at passe et fritidsjob ved siden af studiet.

- Det var egentlig ikke svært at skrive klagen, for jeg følte at afslaget var langt ude. Fra tidligere i forløbet havde jeg lært, at man skal aflevere vigtige papirer personligt og få en kvittering for det, så det sørgede jeg for at gøre.

I februar modtog Jens Oluf et brev fra SU-styrelsen, der på baggrund af hans klage, havde besluttet at genoptage sagen. De bad om en samtale mellem Jens Oluf og en uvildig psykiater, de stillede til rådighed. På dette tidspunkt havde Jens Oluf efterhånden svært ved at følge med på studiet. Selvom han havde afleveret alle sine opgaver på første semester, begyndte han langsomt at komme bagud. Ved vintereksaminerne dumpede han, og tanken om at droppe det hele svirrede i hans hoved.

- Jeg begyndte at mærke, at jeg var så langt væk fra studiet mentalt, at jeg ikke ville kunne følge med lige meget hvad. Mit overskud og gå på mod blev ædt væk af sagen om handicaptillægget.

I marts måned blev Jens Oluf indkaldt til et interview med SU-styrelsens psykiater. Efter en halv time fastslog han, at Jens Oluf var berettiget til handicaptillæg. Jens Oluf blev både glad og lettet, men samtidig lurede usikkerheden om, hvorvidt SU-styrelsen alligevel vil afvise ham. Det næste stykke tid ventede han på det endelige svar fra SU-styrelsen, og i løbet af foråret tog han samtidig beslutningen om, at han ikke kunne gennemføre biologistudiet. Banken var begyndt at hive i ham, da han havde optaget forbrugslån med den aftale, at det kun var for en kort periode, indtil tillægget faldt på plads. Perioden havde på daværende tidspunkt varet 9 måneder, og bankrådgiveren pressede på.

- I april accepterede jeg for alvor, at jeg ikke længere kunne følge med på studiet. Jeg var nødt til at tage tingene op til revidering i forhold til, om jeg overhovedet skulle læse. Jeg måtte vente og se, om jeg fik handicaptillægget bevilliget, før jeg vidste om jeg kunne være studerende.

Et par uger efter tog Jens Oluf atter kontakt til SU-styrelsen. Han var efterhånden utålmodig efter en endelig afgørelse. De oplyser, at de vil sende svaret med det samme. Dagen efter ligger brevet i entréen. Der er godt nyt. SU-styrelsen har besluttet at bevillige handicaptillægget, og et par måneder efter modtager Jens Oluf sit tillæg med tilbagevirkende kraft. Der er gået 11 måneder, og Jens Oluf måtte droppe studiet. Men han har endelig modtaget den anerkendelse, han har efterspurgt. Anerkendelse af, at han er værd at uddanne.

For lidt viden om psykiske handicaps

Jens Oluf tror særligt, det er de studerende med de psykiske handicaps, der kommer i klemme i systemet. Selv læste han sammen med flere fysisk handicappede, der fik den hjælp som de naturligt har krav på. Undervejs i forløbet fik han hjælp og støtte af OCD-foreningen, der i

forvejen kendte til problematikken. Når Jens Oluf oplevede lang ventetid og et afslag på sin ansøgning, mener han blandt andet, det skyldes en forvrænget opfattelse af psykiske handicaps.

- Et psykisk handicap er jo noget, der er svært at putte i en boks. Et fysisk handicap er derimod noget mere konkret, som ofte er synligt.

Problematikken opstår ifølge Jens Oluf i synet på det "normale" og det "unormale", hvilket ikke altid er hvad øjet ser. Der er ved at komme mere fokus på området, men der mangler stadig information om, hvad det konkret betyder for den enkelte, der har et psykisk handicap. Noget Jens Oluf mener, de ansatte i SU-styrelsen mangler indsigt i.

- Jeg kan jo komme ind på kontoret i SU-styrelsen og sige "hej, jeg hedder Jens Oluf og jeg lider af OCD", men i praksis ved de ansatte jo ikke hvad det indebærer. Det er problematisk fordi det jo er dem, der skal vide det, ligesom de skal vide noget om epileptikere, skizofrene og spastikere.

Siden Jens Oluf i juni 2008 modtog sit handicaptillæg, har han tilbagebetalt sin bankgæld, fået sin psykiske stabilitet igen, og er nu i gang med at læse til sygeplejerske. Selvom drømmen om uddannelse var en anden, er han glad for at opleve en helt anden og roligere tilværelsen som studerende, efter handicaptillægget er faldet på plads. Samtidig handlede bevillingen om mere end økonomi.

- Jeg har aldrig nasset på samfundet, og jeg prøver at holde mig så rask som muligt. Det er mit sidste ønske at være et problem. Hvis jeg ikke havde fået den støtte fra staten, som jeg har brug for under min uddannelse, og dermed blevet anerkendt som en ressource for samfundet, ville det have været et fantastisk nedslag.

Ligestilling med handicap

Studerende med handicap har generelt gode fysiske forhold på KUA, men studievejen er belagt med fordomme, mangel på ligestilling og udsigten til arbejdsløshed

Indlægget er skrevet til og har været bragt i Universitetsavisen nr. 23. maj 2008. HSK har fået tilladelse til at bringe det her.

Af Sune Engel Rasmussen

Er man handicappet i forhold til sine medstuderende bare fordi man har et fysisk handicap? Er der ligestilling på universitetet bare fordi elevatorerne har plads til kørestole? Det er nogle af de spørgsmål Danske Studerendes Fællesråd søger at få besvaret i en igangværende undersøgelse. Og at spørgsmålene ikke er helt hypotetiske fremgår af Sarah Glerups og Toke Vadstrups oplevelser. De læser begge på Københavns Universitet og fortæller at de som studerende med handicap føler sig mere hæmmet af fordomme end af deres egne fysiske betingelser.

Skæres over én kam

"For mig er det en drivkraft at forsøge at ændre på opfattelsen af hvad folk med et handicap kan og ikke kan." 23-årige Toke Vadstrup læser dansk på tredje semester, er spastiker og benytter sig derfor af to albuestokke når han skal rundt på universitetet. Det gør gåturene mellem lokaler lidt mere besværlige og pauserne lidt kortere, men Toke Vadstrup er alligevel fuld af lovprisninger over forholdene på KUA. "Da jeg

startede på universitetet, blev jeg positivt overrasket over hvor gode forholdene er for studerende med handicap," siger han og undrer sig over hvorfor der er så få handicappede på universitetet? Årsagen er han dog ikke i tvivl om. "Kommunen og myndighederne opfordrer ikke handicappede til at tage en uddannelse. De fleste bliver bare propet på pension hvis ikke de selv finder på at studere videre efter niende klasse," siger Toke Vadstrup og understreger at han har en solid social ballast og på den måde er privilegeret. "Det er naturligvis ikke alle handicappede som har muligheden for at tage en uddannelse, men der er en tilbøjelighed til at skære alle over én kam," siger han og tilføjer at det derfor for eksempel er langt sværere for folk med handicap at bryde den sociale arv.

Vær beredt

På gangene på det gamle KUA er forholdene knap så gode som bag glasfaderne i de nye bygninger. Sarah Glerup der læser Film- og Medievidenskab, har muskelsvind og sidder i kørestol og

er derfor afhængig af elevatorerne op til første sal hvor hendes studie holder til. Hun har prøvet at sidde fast i elevatorerne som ind imellem bliver sat ud af drift om aftenen og har oplevet at nogle auditorier ikke er tilgængelige for kørestolsbrugere. Til trods for nogle dårlige oplevelser er det dog heller ikke universitetets fysiske rammer der bekymrer Sarah Glerup mest. Det er snarere universitetets manglende beredskab overfor studerende med handicap. "I Danmark er uddannelsesstederne ikke ret opmærksomme på studerende med særlige behov, eksempelvis på ruskurser og introforløb," fortæller hun og forklarer at man er nødt til hele tiden selv at være opsøgende for at få oplysninger om for eksempel dispensation til eksamen og om hvilke studietilbud - for eksempel udlandsophold - der er for folk i kørestol.

Stor arbejdsløshed

En anden bekymring er jobsituationen efter studietiden. Statistikker viser ifølge Sarah Glerup en arbejdsløshed på 42 procent blandt færdiguddannede kandidater med handicap. Et handicap kan kræve meget tid, og mange studerende med handicap har ofte ikke tid til at få erhvervserfaring gennem studiejobs. Desuden kan det danske samfund være svært fremkommeligt. "Danmark er langt mindre tilgængeligt for folk med handicap end mange af de lande vi ellers sammenligner os med," vurderer Sarah Glerup og fortæller at der næsten ikke er nogen lovgivning på handicapområdet, kun retningslinjer. "Der er ganske vist et EU-direktiv som forbyder diskrimination i forbindelse med jobansættelse, men det er uden reel betydning når mange ældre bygninger er svært tilgængelige," siger hun. Desuden

skal man ikke give begrundelser for ikke at ansætte en jobansøger, og det kan derfor være svært at påvise indirekte diskrimination. Sarah Glerup mener at der er brug for en generel holdningsændring. Det er Toke Vadstrup enig i. "Jeg tror i høj grad der er tale om fordomme om hvad folk med handicap kan og ikke kan, men forhåbentlig har det rykket sig når jeg selv engang er færdiguddannet," siger han. Et nyt tiltag, som tilgodeser studerende med handicap, er et tillæg til SU'en som skal frigive mere tid til studierne. Tillægget svarer næsten til det fribeløb man ellers må tjene på erhvervsarbejde ved siden af sin SU. Tidligere fik studerende med handicap invalidepension, og Sarah Glerup mener at tiltaget har en vigtig signalværdi. "Men ordningen skal være mere fleksibel. Handicap ses ikke som en sygdom, men hvis man bliver ramt af en sygdom som kun opstår på grund af ens handicap, er det meget kompliceret at søge om dispensation til flere SU-klip. Og tillægget gælder som SU'en kun for normeret tid plus et år," siger hun.

Mangel på ligestilling

Hjælpen til studerende med handicap afhænger ifølge Sarah Glerup meget af den enkelte studerende som hele tiden skal være på forkant. Det mener hun er symptomatisk for Danmark. "Der er en tendens til at se handicap som noget personligt og noget individuelt, men et handicap er kun et handicap i forhold til mødet med resten af samfundet," mener Sarah Glerup. "Et handicap er altid kontekstafhængigt, og i Danmark er der desværre en tendens til ikke at se handicap som en mangfoldighedsfaktor, men derimod som noget defekt." Ved siden af studierne sidder Sarah Glerup i programudvalget for Copenhagen Gay

& Lesbian Film Festival og har skrevet for kønscentret Kvininfo. Og hun ser en klar sammenhæng mellem ligestilling på køns- og seksualitetsområdet og for personer med handicap. "Folk tror vi er ligestillede i Danmark, og det forstyrrer billedet hvis man siger noget andet. Derfor er det svært at trænge igennem, og det er den samme mur man løber panden mod uanset om det drejer sig om handicap, køn eller seksualitet," siger hun. Toke Vadstrup er også politisk aktiv og har meldt sig ind i et parti for

blandt andet at være med til at kæmpe for velfærdssamfundet. Han er derimod ikke aktiv i handicapforeninger. "Jeg vil naturligvis gerne være sammen med andre handicappede, men ikke fordi de har et handicap," siger han og fremhæver endnu en fordom han gerne vil ændre: "Der er stor forskel på folks handicap, så hvorfor skulle det nødvendigvis give et fællesskab?".

ser@adm.ku.dk

Kronik: En FN-julegave fra 2006

FN's Handicapkonvention blev vedtaget af FN's Generalforsamling den 12. december 2006. Så det var en julegave, ikke blot årets bedste julegave til handicapbevægelsen, men årtiers længe og højt ønskede gave til alle mennesker med handicap. Og lørdag trådte konventionen i kraft, 30 dage efter, at land nr. 20 har foretaget ratifikation af konventionen.

Tidligere bragt i Jyllandsposten, 5.05.2008.

Af Holger Kallehauge, tidligere landsdommer og formand for PTU

Men hvornår træder den så i kraft i Danmark?

Hvor ville jeg gerne kunne svare på det spørgsmål, men regeringen er tavs som graven. Danmark skrev konventionen under den 30. marts 2007 og lovede dermed at foretage ratifikation ved at få den godkendt i Folketinget. Det kunne næsten ikke have været hurtigere eller bedre. Men derefter er der nu i godt et år ikke sket mere, bortset fra at første udkast til en oversættelse til dansk blev sendt til høring for en måned siden. Det kan i hvert fald ikke kaldes ekspresfart.

Hvad værre er: Danmark har ikke underskrevet Den Frivillige Tillægsprotokol til konventionen. Det er den, som giver både enkeltpersoner og handicaporganisationer ret til at klage over konventionsbrud begået her i landet. Hvad tænker regeringen dog på?

Skal vi have rettigheder uden klageadgang?

Hvad er man bange for? Vist er der mange krav i konventionen, som ikke er opfyldt, men det er kun de borgerlige og politiske rettigheder, som træder i kraft straks, og dem klarer vi vel nok at opfylde. De økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, som det kniber meget mere med, skal opfyldes progressivt efter landets bæreevne. Det får vi rimelig

tid til, og det klarer Danmark som et af verdens rigeste lande utvivlsomt også.

Vi fik en julegave for 16 måneder siden. Hvornår må vi pakke den ud og tage den i brug?

Hvis Danmark ikke ratificerer konventionen inden for de næste seks måneder, kan Danmark ikke deltage i den statskonference, som skal vælge de 12 internationalt anerkendte eksperter, som skal overvåge konventionens overholdelse. Hvorfor dog overlade disse vigtige spørgsmål til andre og opgive chancen for at få medindflydelse?

Mennesker med handicap er en minoritet - ja vist, men det er verdens største og samtidig mest usynlige mindretal. Netop fordi vi ikke er mere synlige og ikke bedre inkluderede i samfundslivet, tog det godt 25 år at slå så meget igennem på internationalt plan, før FN i 2001 vedtog en resolution om, at man skulle undersøge mulighederne for, om man kunne udarbejde en konvention om beskyttelse af vore menneskerettigheder.

For at gøre historien kort, tog det et par år at samle enighed i FN om at påbegynde egentlige forhandlinger om udarbejdelse af en handicapkonvention, få nedsat en arbejdsgruppe under ledelse af New Zealands ambassadør John

Don MacKay og derefter et ad hoc-udvalg, som var åbent for alle FN's dengang 192 medlemslande. Fra 2004 til 2006 lykkedes det via seks samlinger, hver af et par ugers varighed, at samle enighed om en særdeles brugbar tekst, hvilket efter forhandlingsforløbet ellers meget længe forekom overordentlig tvivlsomt. Mange gode kræfter bidrog, men uden ambassadør John Don MacKays fremragende ledelse var det ikke lykkedes på reelt kun tre år og med et for handicapbevægelsen så godt resultat. Forhandlingerne om Børnekonventionen tog i sammenligning 10 år. I august 2006 sluttede forhandlingerne - ikke ved afstemning - men som en konsensusvedtagelse, og i december vedtog FN's Generalforsamling så konventionen.

Hvad er det for en konvention handicapbevægelsen har fået? Det er en tematisk menneskerettighedskonvention, som opfylder samme funktion som FN's Kvindekonvention, Børnekonventionen og konventionen om vandrende arbejdere og deres familie. Det drejer sig om beskyttelse af grupper af mennesker, som er særlig udsatte for diskrimination og andre menneskerettighedskrænkelser. Det har mennesker med handicap i meget høj grad været, hvilket er dokumenteret igennem mange internationale rapporter, bl.a. Leandre Despouys FN-rapport fra 1993.

Hvad indeholder konventionen så?

Dens hovedbudskab er, at alle menneskerettigheder også gælder for mennesker med handicap, og at regeringerne skal sikre, at de bliver effektivt overholdt.

Var det virkelig nødvendigt at vedtage en ny konvention for at fastslå dette? Mange vil nok mene, det er en selvfølge. Ja - stop lige et øjeblik. Det kan godt nok virke selvindlysende rigtigt, men dels stod det ingen steder, og det krævede en retlig fortolkning og argumentation at komme til dette resultat, dels blev vore menneskerettigheder i vidt omfang

krænket. Synlige rettigheder er altid bedre end usynlige, og selvom en konvention ikke i sig selv afskaffer alle overtrædelser, øger den dårlige samvittighed, som konventionsbrud heldigvis fremkalder hos alle regeringer, også i slyngelstater. Dårlig samvittighed skal man aldrig undervurdere, hverken hos regeringschefer eller andre mennesker, for det er den første erkendelse af, at noget er galt, og det er jo forudsætningen for at slå ind på dydens smalle sti.

Konventionens virkninger bliver omfattende, når den træder i kraft her i landet. Først og fremmest må enhver form for diskrimination på grund af handicap, uanset årsag, forbydes ved lov.

Det kræver konventionen, og det er vel også på tide, at vi ikke kun er beskyttede imod diskrimination på arbejdsmarkedet. I dag er det lovligt at bortvise en blind med førerhund fra en restaurant, hvilket forekommer ganske ofte. Det er også lovligt at diskriminere mennesker med handicap, som søger bolig. Der kan gives mange eksempler af den art. Det er naturligvis altid moralsk forkert at diskriminere, men ikke retsstridigt, hvilket det selvsagt bør være.

Men hvad betyder diskrimination? Usaglig negativ forskelsbehandling. Så enkelt er det. Saglig begrundet forskelsbehandling vil altid være lovlig. Det er sagligt velbegrundet, at en blind ikke kan få kørekort, at en døv ikke kan blive sanglærer og at en kørestolsbruger ikke kan blive brandmand. Positiv særbehandling er derimod stadig lovlig ifølge konventionen. Positiv særbehandling kan efter omstændighederne være et både velegnet og nødvendigt middel til at skabe lige muligheder for et mindretal eller en underprivilegeret gruppe, f.eks. mennesker af fremmed herkomst som politiaspiranter eller kvinder som bestyrelsesmedlemmer i erhvervsdrivende aktieselskaber. Det gælder naturligvis også for mennesker med handicap i forskellige sammenhænge, hvor kompen-

sation for vor funktionsnedsættelse er nødvendig for at give os lige muligheder. F.eks. en handicapparkeringsplads nær hovedindgangen til et supermarked, en biograf eller koncertsal.

Konventionen skal sikre vores ret til fuld og effektiv deltagelse i alle dele af samfundslivet på lige fod med vore medborgere. Men har mennesker med handicap da ikke allerede det, vil mange nok spørge?

Svaret er desværre bestemt - nej. Inklusionsprocessen er sat i gang og har også stået på længe, men det går langsomt, uhyggeligt langsomt. Jeg har gjort turen med, siden jeg var 16 år, hvor jeg blev kørestolsbruger som følge af polio i 1951, for en menneskealder siden. Heldigvis er der gjort fremskridt, en hel del, men vi er nok nærmest kun godt og vel halvvejs. Konventionen får ikke, som mange tror, kun betydning i udviklingslandene, men også i de rige vestlige lande, herunder i Norden.

Når det gælder sociale ydelser i vid forstand er Danmark nok godt med set i et

internationalt perspektiv. Men sammenlignet med resten af befolkningen her i landet har mennesker med handicap - uden anden indkomst end deres pension - et betydeligt efterslæb. Vi ønsker derfor overenskomstforhandlinger for at opnå samme levestandard som vore medborgere. Det hører vel også med til deltagelse på lige fod med andre.

På områder som rehabilitering, skoler og uddannelse, tilgængelighed og arbejde er mennesker med handicap langt bagud. Her skal konventionen føre til landsdækkende planer med tidsfæstede mål og tilhørende budgetter. Vi er på disse og en lang række andre områder ringere stillet end vore medborgere.

Det er på høje tid, at vi får konventionen sat i kraft og skabt lige muligheder for mennesker med handicap.

Julegaven er vel ikke blot til pynt. Hvor gammel må en julegave blive, før den tages i brug og gør nytte? Vi vil ikke blive ved med at være velfærdssamfundets stedbørn.

Holger Kallehaug var som repræsentant for Danske Handicaporganisationer medlem af den danske delegation, der deltog i forhandlingerne om FN's Handicapkonvention. Han er tidligere landsdommer og formand i mere end 30 år for PTU (Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkesskadede).

Sæt X i kalenderen...

**Invitation til fyraftensmøde om
FN's Handicapkonvention**

**Onsdag 8. oktober 2008
mellem kl. 17.00 og 19.30**

**Københavns Universitet, Amager
Njalsgade 130, lokale 24.0.30 - 2300 København S.**

Formand for PTU Holger Kallehauge, forhenværende landsdommer, holder oplæg i om FN's Handicapkonvention. I den forbindelse sættes der særlig fokus på forhold i forbindelse med uddannelsen, det første job og beskæftigelse i det hele taget.

Mødet vil blive "krydret" med eksempler på handicapdiskrimination, hvor konventionen vil få betydning for fremtiden i forhold til mennesker med handicap - og der vil være mulighed for debat.

Der vil i pausen blive serveret sandwich og sodavand.

Deltagelse er gratis, dog er det af praktiske hensyn nødvendigt med forudgående tilmelding - og senest mandag 6. oktober kl. 12.00 på HSK's e-mail hsk@hum.ku.dk

Redaktion af dette nummer af HSK-Nyt, Lotte Pehrsson

Næste nummer forventes udsendt i december 2008. Indlæg kan sendes til:
Handicappede Studerende & Kandidater - HSK
Københavns Universitet, Njalsgade 130, lokale 24. 0. 50, 2300 København S.

Kontortid: Mandag, onsdag og fredag ml. kl. 10 og 12
Telefon: 35 32 91 01 • Girokonto 0 58 05 97

E-mail: hsk@hum.ku.dk • Hjemmeside www.hsknet.dk